

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องผลของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการที่มีต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการ (กลุ่มทดลอง) ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง 2) เปรียบเทียบพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบปกติ (กลุ่มควบคุม) ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง 3) เปรียบเทียบพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการกับการเรียนรู้แบบปกติหลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือเด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุระหว่าง 3-4 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปฐมวัยปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 โรงเรียนอรุณประดิษฐเพชรบุรี (มูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย) อำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี โดยสุ่มตัวอย่างแบบง่ายมาจำนวน 2 ห้องเรียนจากนั้นสุ่มตัวอย่างแบบง่ายเพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 20 คน กลุ่มควบคุม 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการ แผนการจัดประสบการณ์แบบปกติ และแบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย ใช้ระยะเวลา 8 สัปดาห์ ๆ ละ 4 วัน สถิติที่ใช้เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ใช้ค่า t -dependent และสถิติที่ใช้เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง ใช้ค่า t -Independent

สรุปผลการวิจัย

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการก่อนการทดลองและหลังการทดลองมีพฤติกรรมทางสังคมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการมีพฤติกรรมทางสังคมสูงกว่าก่อนการทดลอง ทั้งนี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลการศึกษาพฤติกรรมทางสังคมตามรายด้านพบว่า หลังการทดลองเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการมีพฤติกรรมทางสังคมทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการช่วยเหลือ ด้านการร่วมมือ การกล้าคิดและกล้าแสดงออก ทำกิจกรรมร่วมกัน และด้านการแบ่งปันสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบปกติ ก่อนการทดลองและหลังการทดลองมีพฤติกรรมทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบปกติมีพฤติกรรมทางสังคมสูงกว่าก่อนการทดลอง ทั้งนี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลการศึกษาพฤติกรรมทางสังคมตามรายด้านพบว่า หลังการทดลองเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบปกติมีพฤติกรรมทางสังคมทั้งด้านการช่วยเหลือ ด้านการกล้าคิดและกล้าแสดงออก ด้านการร่วมมือ และด้านการแบ่งปัน ด้านทำกิจกรรมร่วมกันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยหลังการทดลองมีคะแนนพฤติกรรมสูงกว่าก่อนการทดลอง

3. หลังการทดลองเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการ และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบปกติ มีพฤติกรรมทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการมีพฤติกรรมทางสังคมสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบปกติ ทั้งนี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลการศึกษาพฤติกรรมทางสังคมตามรายด้านพบว่า หลังการทดลองเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการมีพฤติกรรมทางสังคมแตกต่างกันเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทุกด้าน คือ ด้านการช่วยเหลือ การร่วมมือ กล้าคิดและกล้าแสดงออก ด้านการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่มและการแบ่งปันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้กลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมทุกด้าน

อภิปรายผล

1. จากการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการพบว่า เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมทางสังคมแตกต่างกัน โดยเด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมทางสังคมสูงกว่าก่อนการทดลอง เพราะเด็กในกลุ่มทดลองได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้เลือกกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสม เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หัวเรื่องของโครงการมาจากความสนใจของเด็กและเป็นเรื่องที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก รูปแบบกิจกรรมเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงซึ่งสอดคล้องกับแคทซ์และชาร์ด (Katz and Chard, 1994 : 15-16) กล่าวว่า การสอนแบบโครงการเป็นการศึกษาอย่างลึกซึ้งในเรื่องที่เด็กสนใจจะศึกษาจากสภาพแวดล้อมและสถานการณ์จริงที่อยู่รอบตัวเด็ก และสอดคล้องกับงานวิจัยของเปลว ปุริสาร (2543 : 49-50) ที่พบว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการนั้น ส่งเสริมให้เด็กได้เผชิญกับปัญหาและเรียนรู้วิธีที่จะแก้ปัญหาต่างๆ ที่พบจากการลงมือ

ปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจด้วยตนเอง และสอดคล้องกับพัชรี สวนแก้ว (2536 : 44) ที่กล่าวถึงเด็กในวัยนี้ว่า เด็กในวัยนี้มีความพอใจที่จะสำรวจสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ มีความอยากรู้อยากเห็น สนใจสิ่งต่างๆ รอบตัว ดังนั้นการจัดกิจกรรมควรจัดให้ตอบสนองความสนใจและความอยากรู้อยากเห็นของเด็ก ซึ่งการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมบรรยากาศในการเรียนรู้ สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ตอบสนองต่อความต้องการและพัฒนาการของเด็ก ซึ่งเด็กวัยนี้ให้ความสนใจและสนุกสนานกับการทำกิจกรรมที่แปลกใหม่ จึงทำให้เด็กมีพฤติกรรมทางสังคมสูงขึ้น

2. จากการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบปกติ พบว่าเด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมทางสังคมแตกต่างกัน โดยหลังการทดลองเด็กมีพฤติกรรมทางสังคมสูงกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้เด็กปฐมวัยได้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับเด็ก ครูกับเด็ก และเด็กกับสื่อ พัฒนาการทางสังคมของเด็กมักจะขึ้นอยู่กับกรอบเลี้ยงดูที่บ้าน ความรักและความอบอุ่นที่เด็กได้รับจากพ่อ แม่ทำให้เด็กกล้าที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น สอดคล้องกับทฤษฎีอิทธิพลที่กล่าวว่า มนุษย์จะพัฒนาได้ดีหรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับความสำเร็จในแต่ละช่วงอายุที่ได้รับตอบสนองเขา จะพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมได้ดี ฮาวิกเฮริสท์ (Havighurst) ได้กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูเด็กและประสบการณ์ที่เหมาะสมให้ เด็กก็จะประสบความสำเร็จตามพัฒนาการตามวัยของเขา และการให้เด็กได้เรียนรู้การให้ การแบ่งปัน และการรับความรักความอบอุ่นจากเพื่อนรุ่นเดียวกันระยะแรกๆ เด็กจะยึดตนเองเป็นศูนย์กลางต่อมาเมื่อโตขึ้นเด็กสามารถให้ความรัก แบ่งปัน ร่วมมือกับผู้อื่น และสามารถทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้

3. จากการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบปกติ หลังการทดลอง พบว่าทั้งสองกลุ่มมีพฤติกรรมทางสังคมโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน โดยกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมทางสังคมสูงกว่ากลุ่มควบคุมทั้งนี้เนื่องจากลักษณะของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการมีกระบวนการจัดการการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หัวเรื่องของโครงการมาจากความสนใจของเด็ก และเป็นเรื่องใกล้ตัวเด็ก รูปแบบของกิจกรรมก็เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง จึงทำให้เด็กเกิดความสนใจต่อกิจกรรมซึ่งสอดคล้องกับ วัฒนา มัคคสมัน (2539 : 6) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเป็นรูปแบบการสอนที่มุ่งให้ความสำคัญกับความต้องการและความสนใจของเด็ก โดยเด็กจะเป็นผู้ริบบทบาทในการเลือกเรื่องที่จะเรียนเลือกวิธีการที่จะหาความรู้ด้วยตนเองและครูที่ยอมรับความคิดเห็นของเด็กแสดงให้เห็นว่าครูให้ความสนใจ เชื่อมั่นในความคิดของเด็ก และให้โอกาสเด็กที่จะเรียนรู้ตามความคิดและวิธีการของตนเอง การจัดกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ คำนึงถึงความสนใจของเด็กเป็นสำคัญ เป็นการสร้างโอกาสและสถานการณ์ที่ส่งเสริมให้

เด็กได้รับการพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้วยการใช้กิจกรรมที่หลากหลายเปิดกว้างให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้ โดยครูมีบทบาทในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายตามหลักการของการจัดประสบการณ์ให้เด็กเกิดความพอใจในการเรียนรู้ นอกจากนี้ สุจินดา ขจรรุ่งเรือง และ ธิดา พิทักษ์สินสุข (2543 : 45) กล่าวถึงพัฒนาการทุกด้านของเด็กว่าสามารถเจริญงอกงามขึ้นจากการสังเกตและการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ผลของการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการจัดประสบการณ์แบบโครงการสามารถส่งเสริมให้เด็กเกิดพฤติกรรมทางสังคม

4. จากการศึกษาครั้งนี้แสดงว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการมีพฤติกรรมทางสังคมสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบปกติ ดังนั้นครูผู้สอนควรใช้รูปแบบที่หลากหลายในการจัดกิจกรรม เช่น การอภิปราย การนำเสนอ ประสบการณ์ การสืบค้นข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ การปฏิบัติภาคสนาม การทัศนศึกษานอกสถานที่และการแสดงผลงาน การจัดกิจกรรมควรตอบสนองความสนใจและความอยากรู้อยากเห็นของเด็กซึ่งเด็กในวัย 3-4 ปี จะให้ความสนใจและสนุกสนานกับการทำกิจกรรมที่แปลกใหม่จึงส่งผลให้เด็กมีพฤติกรรมทางสังคมสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีการศึกษาถึงวิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการให้เข้าใจ เนื่องจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการมีลักษณะของความยืดหยุ่นในการจัดกิจกรรมตามความสนใจของเด็กในแต่ละระยะ ไม่มีการวางแผนการจัดกิจกรรมไว้ล่วงหน้าแต่จะขึ้นอยู่กับลักษณะของกิจกรรมและความสนใจของเด็ก

2. การจัดกิจกรรมหรือการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการทำให้เด็กปฐมวัยให้ความร่วมมือ กล้าคิด กล้าแสดงออก การทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม การช่วยเหลือ และการแบ่งปันมากขึ้น ดังนั้นจึงควรนำมาใช้ในการจัดประสบการณ์ให้เด็กมีพฤติกรรมทางสังคมมากขึ้น

3. ครูควรอธิบายถึงกระบวนการจัดประสบการณ์แบบโครงการให้ผู้ปกครองเข้าใจเพื่อเป็นการพัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่องและเต็มศักยภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาและติดตามผลพฤติกรรมทางสังคมหลังการทดลองของเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่องเพื่อศึกษาถึงความคงอยู่ของพฤติกรรมทางสังคม

2. ควรมีการศึกษาถึงวิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ชี้คเด็กเป็นศูนย์กลางใน รูปแบบอื่นๆ เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยให้ดีขึ้น
3. ควรมีการศึกษาผลของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการกับกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ เช่น กลุ่มเด็กที่มีความสามารถพิเศษหรือเด็กปัญญาเลิศ เด็กออทิสติก เป็นต้น